

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 16.9.2011
KOM(2011) 559 wersja ostateczna

2010/0312 (COD)

Zmieniony wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji
stosowania dorobku Schengen**

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

1.1. Ład Schengen – wzmocnienie obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych

Kontekst i konieczność wniesienia zmian zawartych w niniejszym wniosku oraz ich przyszłe zastosowanie w praktyce zostały szczegółowo opisane w komunikacie Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, zatytułowanym „Ład Schengen – wzmocnienie obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych”, który zostaje przyjęty wraz z niniejszym wnioskiem.

1.2. Zmiany ustawodawcze

W dniu 16 listopada 2010 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen¹. Niniejszy wniosek ma na celu wzmocnienie mechanizmu oceny stosowania dorobku Schengen, w szczególności dzięki udoskonaleniu monitorowania poprzez nałożenie na oceniane państwo członkowskie obowiązku przedstawienia planu działań mającego na celu rozwiązanie wskazanych niedociągnięć i regularnego przedstawiania sprawozdań z realizacji tego planu działań, aż do momentu rozwiązania wszystkich problemów. Wprowadza się możliwość poinformowania Rady i Parlamentu Europejskiego w przypadku poważnych niedociągnięć mogących wpływać na ogólny poziom bezpieczeństwa jednego lub więcej państw członkowskich. Jest to narzędzie wzajemnego nacisku na najwyższym poziomie politycznym, stosowane względem państwa dopuszczającego się uchybień.

W okresie pięcioletnim każde państwo członkowskie jest co najmniej raz poddawane ocenie. Harmonogram oceny może jednakże być dostosowywany w zależności od sytuacji i zapotrzebowania. Mogą być przeprowadzane również wizyty niezapowiedziane w celu monitorowania właściwej realizacji wszystkich środków towarzyszących.

Aby zapewnić konieczne ramy prawne odpowiadające wezwaniu Rady Europejskiej zebranej w dniach 23-24 czerwca 2011 r. do dalszego wzmocnienia systemu oceny stosowania dorobku Schengen oraz do wprowadzenia klauzuli ochronnej mającej zastosowanie w prawdziwie krytycznych sytuacjach, gdy państwo członkowskie nie wypełnia zobowiązań wynikających z przepisów dotyczących Schengen, o czym mowa szczegółowo w komunikacie, o którym wspomniano w ppkt 1.1, Komisja niniejszym wprowadza zmiany do swojego wniosku poprzez włączenie do niego dodatkowych przepisów dotyczących wsparcia na poziomie unijnym i krajowym, wzmocnienia pomocy udzielanej przez Frontex oraz wprowadzenia unijnego mechanizmu umożliwiającego przywrócenie kontroli granicznych na granicach wewnętrznych, w przypadku gdy państwo członkowskie uporczywie nie dotrzymuje swojego obowiązku kontrolowania swojej granicy zewnętrznej oraz w zakresie w jakim sytuacja ta powodowałaby poważne zagrożenie dla polityki publicznej lub bezpieczeństwa wewnętrznego na poziomie Unii lub poziomie krajowym. Wprowadzenie takiego mechanizmu wymaga również wprowadzenia zmian do kodeksu granicznego Schengen, które przedstawiane są równocześnie z niniejszym wnioskiem.

---

¹ COM(2010) 624 z 16.11.2010.

Konieczność zmiany samego obecnego systemu oceny stosowania dorobku Schengen została szczegółowo umotywowana we wspomnianym wniosku z dnia 16 listopada 2010 r. Wniosek ten zostaje zastąpiony niniejszym wnioskiem, ale powody, dla których w listopadzie 2010 r. przyjęto poprzedni wniosek pozostają niezmienione. Komisja nie przedstawia zatem ponownie szczegółowego uzasadnienia wraz z niniejszym zmienionym wnioskiem. Ponieważ pierwotny wniosek nie został jeszcze przyjęty przez władze ustawodawcze (Parlament Europejski nie przyjął jeszcze stanowiska w pierwszym czytaniu zgodnie z art. 294 ust. 3 TFUE na temat wniosku), proponowane zmiany zostają włączone do tekstu pierwotnego wniosku², który pozostaje niezmieniony z wyjątkiem przepisów dotyczących wsparcia dla państw członkowskich oraz ewentualnego przywrócenia kontroli granicznych na granicach zewnętrznych (art. 14 i 15 oraz odwołania do „monitorowania” w całym tekście) oraz niektórych dostosowań dotyczących uprawnień wykonawczych powierzanych Komisji (art. 5, 8 oraz 17). Dostosowania te są konieczne ponieważ od momentu przedstawienia poprzedniego wniosku właściwe horyzontalne zasady dotyczące procedury komitetowej zostały zmienione rozporządzeniem (UE) nr 182/2011 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję³. Ponadto tekst został dostosowany w niektórych miejscach, w tym jeśli chodzi o rolę agencji Frontex (art. 6), Europolu (art. 8) oraz przedkładanie sprawozdań Parlamentowi Europejskiemu i Radzie (art. 19).

2. WYNIKI KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI ORAZ OCENA SKUTKÓW

Z pierwszych dyskusji w Radzie i Parlamencie Europejskim na temat wniosku w sprawie mechanizmu oceny stosowania dorobku Schengen oraz z rezolucji Parlamentu Europejskiego z dnia 7 lipca 2011 r.⁴ wynika, że istnieje szerokie poparcie polityczne dla wprowadzenia instrumentów umożliwiających skuteczne naprawianie poważnych uchybień w stosowaniu dorobku Schengen przez państwa członkowskie.

W swoim komunikacie na temat migracji⁵ Komisja zaproponowała wprowadzenie mechanizmu umożliwiającego podejmowanie na poziomie europejskim decyzji w sprawie tego, które państwa członkowskie mają wyjątkowo wznowić kontrole graniczne na granicach wewnętrznych i na jak długo. Z mechanizmu tego należy korzystać jedynie po wyczerpaniu wszelkich innych środków, po podjęciu innych środków (nadzwyczajnych) w celu ustabilizowania sytuacji na odpowiednim odcinku granicy zewnętrznej, na szczeblu europejskim, w duchu solidarności, lub na szczeblu krajowym, aby zapewnić ściślejsze przestrzeganie wspólnych zasad.

Pomysł ten został pozytywnie przyjęty przez Radę ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych w dniu 12 maja 2011 r. oraz przez Radę Europejską na posiedzeniu w dniach 23-24 czerwca 2011 r., na którym wezwała ona do ustanowienia mechanizmu, który miałby być „wprowadzony w celu umożliwienia reagowania, bez podważania zasady swobodnego przepływu osób, na wyjątkowe okoliczności zagrażające funkcjonowaniu współpracy w ramach Schengen”.

---

² **Zmiany zostały zaznaczone tłustym drukiem i podkreślone.**

³ Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

⁴ P7_TA(2011)0336.

⁵ COM(2011) 248 z 4.5.2011.

3. ASPEKTY PRAWNE WNIOSKU

Niniejszy wniosek stanowi rozwinięcie polityki dotyczącej granic wewnętrznych zgodnie z art. 77 ust. 2 lit. e) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. W artykule 77 przewidziano zniesienie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych jako ostateczny cel obszaru swobodnego przepływu osób w Unii Europejskiej, zgodnie z art. 26 TFUE. Zniesieniu kontroli granicznej na granicach wewnętrznych muszą towarzyszyć środki w dziedzinie granic zewnętrznych, polityki wizowej, systemu informacyjnego Schengen, ochrony danych, współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych. Właściwe stosowanie tych środków umożliwia utrzymanie obszaru bez kontroli granicznej na granicach wewnętrznych. Ocena i monitorowanie właściwego stosowania tych środków służy więc realizacji ostatecznego celu polityki, jakim jest utrzymanie obszaru wolnego od kontroli granicznej na granicach wewnętrznych. Osiągnięciu tego celu służą również środki mające na celu łagodzenie niekorzystnych skutków trwałych poważnych uchybień w stosowaniu dorobku Schengen przez państwa członkowskie, w tym możliwość wyjątkowego tymczasowego przywrócenia kontroli granicznej na granicach wewnętrznych jako środka ostatecznego w przypadku, gdyby uchybienia stanowiły poważne zagrożenie dla polityki publicznej lub bezpieczeństwa wewnętrznego na poziomie unijnym lub krajowym.

Przedstawiony w listopadzie 2010 r. wniosek w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny stosowania dorobku Schengen zawiera wszystkie konieczne informacje na temat skutków dla budżetu; skutki te pozostają niezmienione.

Zmieniony wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie ustanowienia mechanizmu oceny i monitorowania w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 lit. e),

uwzględniając wniosek Komisji **Europejskiej**,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

stanowiąc zgodnie z ~~procedurą ustanowioną w art. 294 Traktatu~~ **ze zwykłą procedurą ustawodawczą**,

- (1) Obszar Schengen bez kontroli **granicznej** na granicach wewnętrznych zależy od efektywnego i sprawnego stosowania przez państwa członkowskie środków towarzyszących w dziedzinie granic zewnętrznych, polityki wizowej, systemu informacyjnego Schengen, w tym ochrony danych, współpracy policyjnej, współpracy sądowej w sprawach karnych oraz polityk w zakresie środków odurzających.
- (2) Decyzją komitetu wykonawczego z dnia 16 września 1998 r.⁶ ustanowiono Stały Komitet ds. Oceny i Wprowadzania w Życie Dorobku Schengen („Stały Komitet”). Stałemu Komitetowi powierzono po pierwsze ustalanie, czy wypełnione zostały wszystkie warunki zniesienia kontroli **granicznej** na granicach wewnętrznych z państwem kandydującym, a po drugie prawidłowego stosowania dorobku Schengen przez państwa wprowadzające go w pełni w życie.
- (3) Aby zapewnić wysokie jednolite standardy stosowania dorobku Schengen w praktyce oraz ze względu na konieczność utrzymania wysokiego poziomu wzajemnego zaufania między państwami członkowskimi tworzącymi obszar bez kontroli **granicznej** na granicach wewnętrznych, konieczne jest utworzenie specjalnego mechanizmu oceny **i monitorowania** w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen. Mechanizm taki powinien opierać się na bliskiej współpracy między Komisją i tymi państwami członkowskimi.
- (4) W programie haskim⁷ wezwano Komisję „do przedłożenia wkrótce po ukończeniu procesu znoszenia kontroli na granicach wewnętrznych, wniosku w sprawie

---

⁶ Dz.U. L 239 z 22.9.2000, s. 138.

⁷ Dz.U. C 53 z 3.3.2005, s. 1 (pkt 1.7.1).

uzupełnienia mechanizmu oceny Schengen mechanizmem nadzoru zapewniającego pełne zaangażowanie ekspertów państw członkowskich oraz z uwzględnieniem niezapowiedzianych inspekcji”.

- (5) W programie sztokholmskim⁸ stwierdzono, że Rada „uważa, że ocena strefy Schengen nadal będzie mieć kluczowe znaczenie oraz że można by ją usprawnić przez wzmocnienie roli agencji Frontex w tym zakresie”.
- (6) Dlatego też należy przeprowadzić przegląd mechanizmu oceny utworzonego w 1998 r. w zakresie dotyczącym drugiej części mandatu nadanego Stałemu Komitetowi. Pierwsza część mandatu nadanego Stałemu Komitetowi powinna w dalszym ciągu obowiązywać zgodnie z częścią I decyzji z dnia 16 września 1998 r.
- (7) Doświadczenia zebrane w czasie poprzednich ocen wskazują na konieczność utrzymania spójnego mechanizmu oceny **i monitorowania**, obejmującego wszystkie obszary dorobku Schengen z wyjątkiem tych, w odniesieniu do których w prawie UE istnieje już specjalny mechanizm oceny.
- (8) Państwa członkowskie powinny być ściśle zaangażowane w proces oceny **i monitorowania**. Środki wykonawcze do rozporządzenia powinny zostać przyjęte z wykorzystaniem procedury zarządzania przewidzianej w art. 4 decyzji Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającej warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji.

W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiającym przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję⁹. Zgodnie z art. 2 ust. 2 lit. b) ppkt (iii) tego rozporządzenia ma zastosowanie procedura sprawdzająca.

- (9) Mechanizm oceny **i monitorowania** powinien wprowadzać przejrzyste, skuteczne i jasne reguły dotyczące metody stosowanej w ocenach, wykorzystania do kontroli na miejscu wysoko wykwalifikowanych ekspertów oraz działań następujących w związku z ustaleniami ocen. Metoda ta powinna w szczególności przewidywać niezapowiedziane kontrole na miejscu jako uzupełnienie zapowiedzianych kontroli na miejscu, zwłaszcza w odniesieniu do kontroli granicznych i wiz.
- (10) Mechanizm oceny **i monitorowania** powinien obejmować również weryfikację odnośnego prawodawstwa dotyczącego zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych oraz kontroli na terytorium kraju. Ze względu na szczególny charakter tych przepisów, które pozostają bez wpływu na bezpieczeństwo wewnętrzne państw członkowskich, wspomniane kontrole na miejscu powinny być powierzane wyłącznie Komisji.

---

⁸ Dokument Rady nr 17024/09, przyjęty przez Radę Europejską na szczycie w dniach 10-11 grudnia 2009 r.

⁹ Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13.

(11) Podczas oceny **i monitorowania** szczególną uwagę należy zwracać na poszanowanie praw podstawowych **podczas stosowania** dorobku Schengen.

(12) Ocena powinna stanowić gwarancję tego, że państwa członkowskie stosują dorobek Schengen skutecznie i zgodnie z podstawowymi zasadami i przepisami. W związku z tym ocena obejmuje całość właściwego prawodawstwa i działań operacyjnych mających przyczynić się do działania obszaru bez kontroli granicznej na granicach wewnętrznych.

(1213) Wdrożenie mechanizmu, przede wszystkim w obszarze analizy ryzyka dotyczącego granic zewnętrznych, powinna wspierać Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej¹⁰ (dalej zwana agencją Frontex). Należy również zapewnić możliwość doraźnego korzystania w ramach mechanizmu ze specjalistycznej wiedzy agencji w zakresie kontroli na miejscu na granicach zewnętrznych.

(14) Mechanizm oceny i monitorowania powinien również umożliwiać znalezienie rozwiązania dla poważnych nieprawidłowości w stosowaniu dorobku Schengen poprzez zapewnienie właściwego wsparcia ze strony Komisji przy technicznej pomocy agencji Frontex, Europolu i innych właściwych agencji Unii Europejskiej. W ostateczności oraz w przypadku, gdyby uchybienia stanowiły poważne zagrożenie dla polityki publicznej lub bezpieczeństwa wewnętrznego na poziomie unijnym lub krajowym, system ten powinien umożliwiać przywrócenie kontroli granicznej na granicach wewnętrznych w zakresie i na okres konieczny dla złagodzenia niepożądanych skutków powodowanych przez te uchybienia.

(1315) Państwa członkowskie powinny zadbać, aby eksperci udostępniani na potrzeby kontroli na miejscu dysponowali niezbędnym doświadczeniem oraz przeszli w tym celu specjalne przeszkolenie. Właściwe organy (np. Frontex) powinny przeprowadzić stosowne szkolenia, należy również udostępnić państwom członkowskim środki finansowe na inicjatywy ukierunkowane na konkretne szkolenia w zakresie oceny dorobku Schengen poprzez instrumenty finansowe w ich obecnej i przyszłej formie.

(1416) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu w sprawie stanowiska Danii załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia, dlatego też nie jest nim związana, ani nie ma ono do niej zastosowania. Biorąc pod uwagę, że niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie dorobku Schengen w rozumieniu postanowień części trzeciej tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania powinna, zgodnie z art. 4 tego protokołu, w terminie sześciu miesięcy od daty przyjęcia niniejszego rozporządzenia, podjąć decyzję o jego ewentualnej transpozycji do swojego prawa krajowego.

(1517) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, w którym Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy, zgodnie z decyzją Rady 2000/365/WE z dnia 29 maja 2000 r. dotyczącą wniosku Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej o zastosowanie wobec niego niektórych przepisów dorobku Schengen¹¹. Dlatego też Zjednoczone Królestwo nie uczestniczy w przyjęciu

---

¹⁰ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 z dnia 26 października 2004 r., Dz.U. L 349 z 25.11.2004, s.1.

¹¹ Dz.U. L 131 z 1.6.2000, s. 43.

niniejszego rozporządzenia, nie jest nim związane ani nie ma ono do niego zastosowania.

(1618) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, w którym Irlandia nie uczestniczy, zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotyczącą wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen¹². Irlandia nie bierze zatem udziału w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związana, ani nie ma ono do niej zastosowania.

(1719) W odniesieniu do Norwegii i Islandii, niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹³.

(1820) W odniesieniu do Szwajcarii, niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej między Unią Europejską i Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹⁴.

(1921) W odniesieniu do Lichtensteinu, niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹⁵.

(2023) W odniesieniu do Cypru, niniejsze rozporządzenie stanowi akt rozwijający dorobek Schengen lub w inny sposób powiązany z tym dorobkiem w rozumieniu art. 3 ust. 2 Aktu przystąpienia z 2003 r.

(2124) W odniesieniu do Bułgarii i Rumunii, niniejsze rozporządzenie stanowi akt rozwijający dorobek Schengen lub w inny sposób powiązany z tym dorobkiem w rozumieniu art. 4 ust. 2 Aktu przystąpienia z 2005 r.

(2225) Ekspersi z Cypru, Bułgarii i Rumunii powinni mimo to uczestniczyć w ocenie wszystkich elementów dorobku Schengen,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Cel i zakres stosowania

Rozporządzeniem ustanawia się mechanizm oceny **i monitorowania** w celu weryfikacji stosowania dorobku Schengen w państwach członkowskich, do których w pełni stosuje się dorobek Schengen.

---

¹² Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20.

¹³ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 36.

¹⁴ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

¹⁵ **Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 19.**

Eksperci z państw członkowskich, które zgodnie z odpowiednimi aktami przystąpienia nie stosują jeszcze dorobku w pełni, uczestniczą mimo to w ocenie **i monitorowaniu** wszystkich elementów dorobku.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia,

„dorobek Schengen” oznacza przepisy dorobku Schengen w postaci, w jakiej zostały włączone w ramy Unii Europejskiej przez protokół dołączony do Traktatu o Unii Europejskiej oraz do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, oraz akty na nim oparte lub w inny sposób z nim związane.

Artykuł 3

Zakres obowiązków

1. Komisja odpowiada za wdrożenie niniejszego mechanizmu oceny **i monitorowania** w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i przy pomocy organów europejskich, zgodnie z przepisami niniejszego rozporządzenia.
2. Państwa członkowskie współpracują z Komisją, aby umożliwić jej realizację zadań powierzonych jej w niniejszym rozporządzeniu. Państwa członkowskie współpracują z Komisją również podczas etapów przygotowawczych, kontroli na miejscu, na etapie sprawozdawczym oraz na etapie działań następczych po ocenie.

Artykuł 4

Oceny

Oceny mogą być dokonywane na podstawie kwestionariuszy i kontroli na miejscu. Mogą one być uzupełniane o prezentacje przedstawiane przez oceniane państwo członkowskie na temat obszaru objętego oceną. Kontrole na miejscu i kwestionariusze mogą być wykorzystywane albo niezależnie albo łącznie w odniesieniu do poszczególnych państw członkowskich lub poszczególnych obszarów. Kontrole na miejscu mogą być zarówno zapowiedziane, jak i niezapowiedziane.

Artykuł 5

Program wieloletni

1. ~~Zgodnie z procedurą określoną w art. 15 ust. 2~~ Komisja ustanawia program wieloletni na okres pięciu lat, nie później niż sześć miesięcy przed rozpoczęciem kolejnego okresu pięcioletniego. **Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 17 ust. 2.**

2. Program wieloletni zawiera wykaz państw członkowskich podlegających ocenie w poszczególnych latach. W okresie pięcioletnim każde państwo członkowskie jest co najmniej raz poddawane ocenie. Kolejność oceny państw członkowskich opiera się na analizie ryzyka z uwzględnieniem presji migracyjnej, bezpieczeństwa wewnętrznego, czasu, jaki upłynął od poprzedniej oceny oraz równowagi między poszczególnymi elementami dorobku Schengen poddawany ocenie.
3. W miarę potrzeby program wieloletni można dostosować, zgodnie procedurą, o której mowa w ust. 1.

Artykuł 6

Analiza ryzyka

1. Nie później niż 30 września każdego roku agencja Frontex dostarcza Komisji analizę ryzyka uwzględniającą presję migracyjną, wraz z zaleceniami priorytetów oceny na kolejny rok. Zalecenia odnoszą się do konkretnych odcinków granic zewnętrznych oraz konkretnych przejść granicznych podlegających ocenie w nadchodzącym roku zgodnie z programem wieloletnim. Komisja udostępnia tę ocenę ryzyka państwom członkowskim.
2. W tym samym terminie określonym w ust. 1 Frontex dostarcza Komisji odrębną ocenę ryzyka wraz z zaleceniami priorytetów oceny przeprowadzanej w kolejnym roku w drodze niezapowiedzianych kontroli na miejscu. Zalecenia te mogą dotyczyć każdego regionu lub konkretnego obszaru i zawierają wykaz co najmniej dziesięciu konkretnych odcinków granic zewnętrznych oraz dziesięciu konkretnych przejść granicznych. **Komisja może w każdym momencie wezwać Frontex do przedstawienia oceny ryzyka wraz z zaleceniami dotyczącymi przeprowadzenia oceny w formie niezapowiedzianych wizyt.**

Artykuł 7

Kwestionariusz

1. Komisja przesyła standardowy kwestionariusz państwom członkowskim wyznaczonym do oceny w nadchodzącym roku nie później niż 15 sierpnia poprzedniego roku. Zakres standardowych kwestionariuszy obejmuje odnośne prawodawstwo, środki organizacyjne i techniczne dostępne na potrzeby wdrożenia dorobku Schengen oraz dane statystyczne dla każdego obszaru oceny.
2. Państwa członkowskie przekazują odpowiedzi na kwestionariusze do Komisji w terminie sześciu tygodni od daty ich otrzymania. Komisja udostępnia odpowiedzi pozostałym państwom członkowskim.

Artykuł 8

Program oceny rocznej

1. Uwzględniając analizę ryzyka dostarczoną przez Frontex zgodnie z art. 6, odpowiedzi na kwestionariusze, o których mowa w art. 7 oraz, w stosownych przypadkach, **Europol lub** inne odnośne źródła, Komisja ustanawia program oceny rocznej nie później niż do 30 listopada roku poprzedniego. Program może przewidywać ocenę:
  - stosowania dorobku lub jego elementów przez jedno z państw członkowskich, zgodnie z programem wieloletnim;
    - ponadto, dodatkowo, w stosownych przypadkach:
  - stosowania określonych elementów dorobku w wielu państwach członkowskich (oceny tematyczne);
  - stosowania dorobku w grupie państwach członkowskich (oceny regionalne).
2. W pierwszej części programu ~~przyjętego zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 15 ust. 2~~ wyszczególnia się państwa członkowskie wyznaczone do oceny w nadchodzącym roku zgodnie z programem wieloletnim. W części tej wymienia się obszary wyznaczone do oceny w ramach kontroli na miejscu. **Część tę przyjmuje Komisja. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 17 ust. 2.**
3. Komisja opracowuje drugą część programu zawierającą wykaz niezapowiedzianych kontroli na miejscu, które mają zostać przeprowadzone w nadchodzącym roku. Część ta uznawana jest za poufną i nie jest ujawniana państwom członkowskim.
4. W miarę potrzeby program roczny można dostosować, zgodnie przepisami ust. 2 i 3.

Artykuł 9

Wykaz ekspertów

1. Komisja sporządza wykaz ekspertów wyznaczonych przez państwa członkowskie do udziału w kontrolach na miejscu. Wykaz jest przekazywany państwom członkowskim.
2. Państwa członkowskie określają obszary specjalizacji każdego eksperta ~~w odniesieniu do obszarów wyszczególnionych w załączniku do niniejszego rozporządzenia~~. Państwa członkowskie jak najszybciej powiadamiają Komisję o wszelkich zmianach.
3. Państwa członkowskie zaznaczają, którzy eksperci mogą pozostawać do dyspozycji na potrzeby niezapowiedzianych kontroli na miejscu zgodnie z wymogami określonymi w art. 10 ust. 5.
4. Eksperci dysponują odpowiednimi kwalifikacjami, w tym gruntowną wiedzą teoretyczną i doświadczeniem praktycznym w obszarach objętych oceną, jak również solidną znajomością zasad, procedur i technik, a także umiejętnością skutecznego porozumiewania się w powszechnie znanym języku.

5. Państwa członkowskie gwarantują, że wyznaczeni przez nie eksperci spełniają wymogi określone w poprzednim ustępie, między innymi poprzez określenie szkoleń odbytych przez danych ekspertów. Ponadto państwa członkowskie zapewniają ekspertom szkolenie ustawiczne, aby zagwarantować dalsze spełnianie przez nich powyższych wymogów.

Artykuł 10

Zespoły odpowiedzialne za kontrole na miejscu

1. Kontrole na miejscu przeprowadzają zespoły wyznaczone przez Komisję. Zespoły składają się z ekspertów wybranych z wykazu ekspertów, o którym mowa w art. 9 oraz z **przedstawicieli** ~~urzędników~~ Komisji. Komisja **dąży** do zagwarantowania równowagi geograficznej i kompetencji ekspertów należących do każdego zespołu. Eksperti z państw członkowskich nie mogą uczestniczyć w kontrolach na miejscu w państwie członkowskim, w którym są zatrudnieni.
2. Komisja **zwraca się** do agencji Frontex, **oraz w stosownych przypadkach**, do Europolu, Eurojustu lub innych właściwych organów europejskich o wyznaczenie przedstawiciela, który wzięłyby udział w kontroli dotyczącej obszaru objętego ich mandatem w charakterze obserwatora.
3. Liczba ekspertów (w tym obserwatorów) uczestniczących w kontrolach służących ocenie nie może przekroczyć ośmiu osób w przypadku zapowiedzianych kontroli na miejscu i sześciu w przypadku niezapowiedzianych kontroli na miejscu.
4. W przypadku kontroli zapowiedzianych państwa członkowskie, z których eksperci zostali wyznaczeni zgodnie z ust. 1, są o tym powiadamiani przez Komisję nie później niż 4 tygodnie przed planowanym terminem kontroli. Państwa członkowskie potwierdzają dostępność ekspertów w terminie jednego tygodnia.
5. W przypadku kontroli zapowiedzianych państwa członkowskie, z których eksperci zostali wyznaczeni zgodnie z ust. 1, są o tym powiadamiani przez Komisję nie później niż tydzień przed planowanym terminem kontroli. Państwa członkowskie potwierdzają dostępność ekspertów w terminie 48 godzin.
6. W ramach kontroli na miejscu do naczelnych ekspertów należy ~~urzędnik~~ **przedstawiciel** Komisji oraz ekspert z jednego z państw członkowskich, wyznaczony przed kontrolą na miejscu wspólnie przez członków zespołu ekspertów.

Artykuł 11

Przebieg kontroli na miejscu

1. Zespoły przeprowadzające kontrole na miejscu podejmują wszelkie działania przygotowawcze niezbędne, aby zapewnić skuteczność, dokładność i spójność kontroli na miejscu.
2. Zainteresowane państwa członkowskie są powiadamiane:

- co najmniej dwa miesiące przed planowanym terminem zapowiedzianej kontroli na miejscu;
  - co najmniej 48 godzin przed planowanym terminem niezapowiedzianej kontroli na miejscu.
3. Każdy z członków zespołu przeprowadzającego kontrolę na miejscu posiada dokument identyfikacyjny upoważniający go do przeprowadzania kontroli na miejscu w imieniu Unii Europejskiej.
  4. Dane państwo członkowskie zapewnia zespołowi ekspertów możliwość bezpośredniego kontaktu z odpowiednimi osobami. Zapewnia ono dostęp zespołu do wszelkich stref, pomieszczeń i dokumentów, do których dostępu wymaga przeprowadzenie oceny. Zapewnia ono, by każdy zespół był w stanie zrealizować swoje obowiązki w zakresie weryfikacji działań związanych z obszarami podlegającymi ocenie.
  5. Dane państwo członkowskie udziela zespołowi pomocy w realizacji zadania przy użyciu wszelkich środków leżących w zakresie jego prawnie wyznaczonych kompetencji.
  6. W przypadku zapowiedzianych kontroli na miejscu Komisja uprzednio dostarcza danemu państwu członkowskiemu imiona i nazwiska ekspertów wchodzących w skład zespołu. Dane państwo członkowskie wyznacza punkt kontaktowy odpowiedzialny za praktyczną organizację kontroli na miejscu.
  7. Państwa członkowskie odpowiadają za odpowiednie przygotowanie podróży i zakwaterowania swoich ekspertów. Koszty podróży i zakwaterowania ekspertów uczestniczących w kontrolach są zwracane przez Komisję.

Artykuł 12

Kontrola swobodnego przepływu osób na granicach wewnętrznych

Niezależnie od art. 10, zespoły przeprowadzające niezapowiedziane kontrole na miejscu w celu weryfikacji braku kontroli na granicach wewnętrznych składają się wyłącznie z ~~urzędników~~ **przedstawicieli** Komisji.

Artykuł 13

Sprawozdania z oceny

1. Z każdej oceny sporządza się sprawozdanie. Sprawozdanie **z oceny** opiera się na ustaleniach kontroli na miejscu oraz kwestionariuszu, stosownie do przypadku.
  - (a) W przypadku gdy ocena opiera się wyłącznie na kwestionariuszu lub niezapowiedzianej kontroli, sprawozdanie sporządza Komisja.
  - (b) W przypadku zapowiedzianej kontroli na miejscu sprawozdanie sporządza zespół podczas kontroli. Urzędnik **Przedstawiciel** Komisji ponosi ogólną

odpowiedzialność za sporządzenie sprawozdania oraz zapewnienie jego integralności oraz jakości. W przypadku rozbieżnych opinii, zespół stara się osiągnąć kompromis. W sprawozdaniu można zamieścić zdania odrębne.

2. W sprawozdaniu analizuje się, stosownie do przypadku, aspekty jakościowe, ilościowe, operacyjne, administracyjne oraz organizacyjne, zawiera on również wykaz uchybień i niedociągnięć ustalonych w toku oceny. Sprawozdanie zawiera zalecenia dotyczące działań naprawczych oraz terminy realizacji poszczególnych działań.
3. Każde z ustaleń sprawozdania zaliczane jest do jednej z trzech poniższych kategorii:
  - (a) pełna zgodność;
  - (b) zgodność, ale potrzebne udoskonalenia;
  - (c) niezgodność.
4. Komisja przedstawia ~~sprawozdanie~~ **projekt sprawozdania** danemu państwu członkowskiemu w terminie sześciu tygodni od kontroli na miejscu lub od momentu uzyskania odpowiedzi na kwestionariusz, stosownie do okoliczności. W ciągu dwóch tygodni dane państwo członkowskie przedstawia swoje uwagi do sprawozdania.
5. ~~Ekspert Komisji~~ **Komisja** przedstawia ~~sprawozdanie~~ **projekt sprawozdania** i odpowiedź danego państwa członkowskiego komitetowi ustanowionemu zgodnie z art. 17. Państwa członkowskie informowane są o możliwości ustosunkowania się do odpowiedzi na kwestionariusz, ~~sprawozdanie~~ **projekt sprawozdania** oraz uwag danego państwa członkowskiego.

Na tej podstawie Komisja podejmuje decyzję na temat sprawozdania z oceny i Komisja przyjmuje zalecenia dotyczące klasyfikacji ustaleń, o których mowa w ust. 3, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 15 ust. 2. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 17 ust. 2.

W ciągu miesiąca od momentu otrzymania sprawozdania państwo członkowskie dostarcza Komisji plan działań mających wyeliminować wszelkie ujawnione niedociągnięcia.

Po konsultacji z zespołem ekspertów Komisja, **w terminie jednego miesiąca od otrzymania od państwa członkowskiego planu działań**, przedstawia swoją ocenę adekwatności planu działania komitetowi ustanowionemu zgodnie z art. 15 17. Państwa członkowskie informowane są o możliwości ustosunkowania się do planu działania.

6. W ciągu sześciu miesięcy od momentu otrzymania sprawozdania **z oceny** dane państwo członkowskie dostarcza Komisji sprawozdanie z realizacji planu działania, a następnie co trzy miesiące kolejne sprawozdania do momentu pełnej realizacji planu działania. W zależności od powagi zidentyfikowanych niedociągnięć oraz środków podjętych w celu ich likwidacji, Komisja ~~może zaplanować zapowiedziane kontrole zmierzające do kontroli realizacji planu działania, zgodnie z procedurą, o której mowa w art. 15 ust. 2.~~ **podejmuje decyzję w sprawie przeprowadzenia**

zapowiedzianych kontroli sprawdzających realizację planu działań. Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 17 ust. 2. Komisja może również zaplanować niezapowiedziane kontrole na miejscu.

Komisja regularnie informuje komitet ustanowiony na mocy art. 45 17 o postępach w realizacji planu działania.

7. Jeżeli kontrola na miejscu wykaże poważne niedociągnięcia uznane za wywierające znaczący wpływ na ogólny poziom bezpieczeństwa jednego lub kilku państw członkowskich, Komisja, z własnej inicjatywy lub na wniosek państwa członkowskiego, jak najszybciej powiadamia o tym Radę i Parlament Europejski.

Artykuł 14

Środki na granicach zewnętrznych i wsparcie agencji Frontex

1. W przypadku gdy w sprawozdaniu z oceny wskazane zostaną poważne niedociągnięcia w przeprowadzaniu kontroli na granicach zewnętrznych lub procedur powrotu oraz w celu zapewnienia zgodności z zaleceniami, o których mowa w art. 13 ust. 5, Komisja może podjąć decyzję o wezwaniu ocenianego państwa członkowskiego do wprowadzenia jednego lub więcej z poniższych szczególnych środków:

- rozpoczęcia rozmieszczania zespołów europejskiej straży granicznej zgodnie z przepisami rozporządzenia ustanawiającego Frontex;
- przedkładania do zatwierdzenia przez Frontex strategicznych decyzji dotyczących oceny ryzyka oraz planów rozmieszczenia wyposażenia;
- zamknięcia wskazanego przejścia granicznego do czasu usunięcia nieprawidłowości.

Te akty wykonawcze przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 17 ust. 2.

2. Komisja regularnie informuje komitet ustanowiony zgodnie z art. 17 o postępach we wdrażaniu środków, o których mowa w ust. 1 oraz o skutkach wywieranych przez nie na wskazane niedociągnięcia.

Artykuł 15

Poważne niedociągnięcia dotyczące kontroli na granicach zewnętrznych lub procedur powrotu

1. Bez uszczerbku dla sześciomiesięcznego okresu na przedłożenie sprawozdania z realizacji planu działania, o którym to okresie mowa w art. 13 ust. 6, jeśli w sprawozdaniu z oceny, o którym mowa w art. 13 ust. 5, stwierdzono, że oceniane

państwo członkowskie poważnie zaniedbuje swoje obowiązki w zakresie przeprowadzania kontroli na granicach zewnętrznych lub procedur powrotu, oceniane państwo członkowskie przedkłada na ten temat sprawozdanie w przeciągu trzech miesięcy od przedłożenia sprawozdania z realizacji planu działania.

2. Jeśli, po upływie okresu trzech miesięcy, o którym mowa w ust. 1, Komisja ustali, że taka sytuacja utrzymuje się, stosuje się art. 23, 23a oraz 26 kodeksu granicznego Schengen.

Artykuł 1416

Informacje szczególnie chronione

Wszelkie informacje uzyskane przez zespoły w trakcie wykonywania obowiązków są przez nie traktowane jako poufne. Sprawozdania sporządzone po kontroli na miejscu są klasyfikowane jako zastrzeżone. Po konsultacjach z danym państwem członkowskim Komisja zdecydowała, jaką część sprawozdania można podać do wiadomości publicznej.

Artykuł 15

Komitet

1. Komisja jest wspomagana przez komitet składający się z przedstawicieli państw członkowskich, któremu przewodniczy przedstawiciel Komisji.

2. W razie odesłania do niniejszego ustępu zastosowanie mają art. 4, 7 i 8 decyzji 1999/468/WE.

Artykuł 17

Komitet

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 1618

Przepisy przejściowe

1. Pierwszy program wieloletni przewidziany w art. 5 oraz pierwszy program roczny przewidziany w art. 8 zostanie ustanowiony sześć miesięcy po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia. Realizacja obu programów rozpoczyna się rok po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

2. Pierwsza analiza ryzyka, która ma zostać dostarczona przez Frontex zgodnie z art. 6, zostanie dostarczona Komisji nie później niż trzy miesiące po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.
3. Państwa członkowskie wyznaczą ekspertów zgodnie z art. 9 nie później niż trzy miesiące po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł ~~17~~19

Informowanie Parlamentu Europejskiego **i Rady**

Komisja informuje Parlament Europejski **i Radę** o przyjętych przez nią zaleceniach zgodnie z art. 13 ust. 5.

Artykuł ~~18~~20

Przedstawianie sprawozdań Parlamentowi Europejskiemu i Radzie

Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie coroczne sprawozdanie z ocen przeprowadzonych na mocy niniejszego rozporządzenia. Sprawozdanie jest podawane do wiadomości publicznej i zawiera informacje dotyczące:

- ocen przeprowadzonych w poprzednim roku, a także
- wniosków wyciągniętych z każdej oceny oraz sytuacji w zakresie działań naprawczych.

Artykuł ~~19~~21

Uchylenie

Część II decyzji Komitetu wykonawczego z dnia 16 września 1998 r. ustanawiającej Stały Komitet ds. Oceny i Wprowadzania w Życie Dorobku Schengen (SCH/Com-ex (98) 26 wersja ostateczna), zatytułowana „Komitet wprowadzający w życie dla państw, które stosują konwencję”, zostanie uchylona po upływie roku od wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.

Artykuł ~~21~~22

Rada może zdecydować o przeprowadzaniu ocen Schengen, o których mowa w aktach przystąpienia zawartych po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia, zgodnie z niniejszym rozporządzeniem.

Artykuł ~~22~~23

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dwudziestego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich zgodnie z ~~Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej~~ **Traktatami**.

Sporządzono w Brukseli dnia [...] r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*